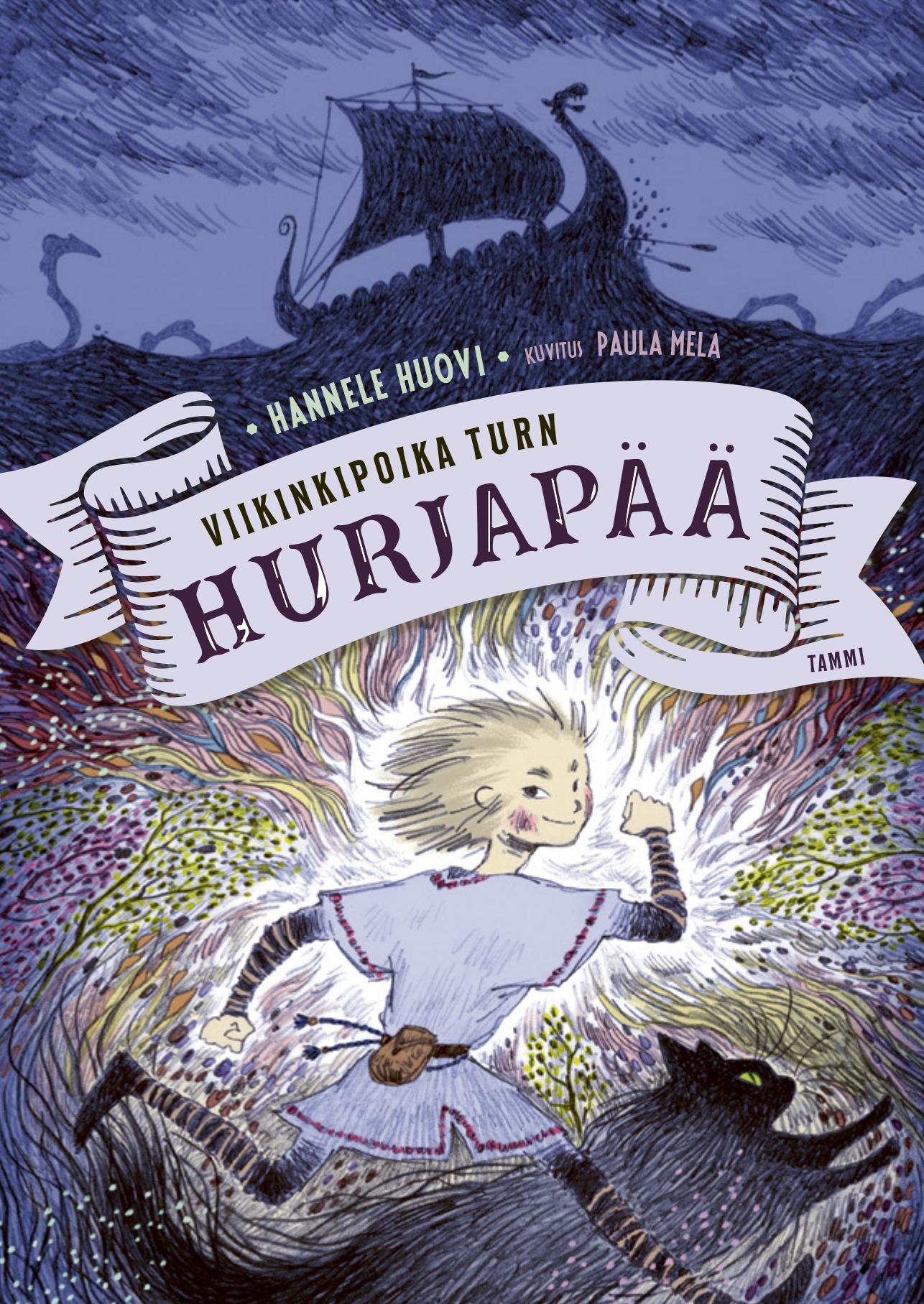

• HANNELE HUOVI • KUVITUS PAULA MELA

VIKINKIPOIKA TURN

HURJAPÄÄ

TAMMI

Teksti © Hannele Huovi, 2020
Kuvitus © Paula Mela, 2020
Ulkoasun suunnittelu: Laura Lyytinen
Teoskokonaisuus © Tekijät ja Tammi, 2020
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.
Painettu EU:ssa
ISBN 978-952-04-2015-4

HANNELE HUOVI

VIIKINKIPOIKA
TURN HURJAPÄÄ

Kuvittanut
Paula Mela

TAMMI • HELSINKI

Sisällys

ENSIMMÄINEN TARINA: Turnin suku	11
TOINEN TARINA: Turn syntyy	14
KOLMAS TARINA: Turn oppii konttaamaan	17
NELJÄS TARINA: Snorri Kivenkilkuttaja	21
VIIDES TARINA: Turn Hurjapää saa kiven	25
KUUDES TARINA: Turnin kissa	29
SEITSEMÄS TARINA: Ensimmäinen ryöstöretki	33
KAHDEKSAS TARINA: Turn syö herkkuja	36
YHDEKSÄS TARINA: Turn valvoo myöhään	39
KYMMENES TARINA: Jättivahva Turn	43
YHDESTOISTA TARINA: Merikäärme	46
KAHDESTOISTA TARINA: Untuvia jyrkän teellä	48
KOLMASTOISTA TARINA: Maa nielaisee Turnin	52
NELJÄSTOISTA TARINA: Jättiläiset	55
VIIDESTOISTA TARINA: Revontulet	60
KUUDESTOISTA TARINA: Maan lapsia	63
SEITSEMÄSTOISTA TARINA: Jättiläiset rannalla	66
KAHDEKSASTOISTA TARINA: Pahan berserkin linna	69
YHDEKSÄSTOISTA TARINA: Haltiahenki	75
KAHDESKYMMENES TARINA: Lupaus	82
KAHDESKYMMENESENSIMMÄINEN TARINA: Ihmepuukko	86
KAHDESKYMMENESTOINEN TARINA: Kirvelevä kepponen	88
KAHDESKYMMENESKOLMAS TARINA: Merihirviön selkä	92
KAHDESKYMMENESNELJÄS TARINA: Thor viskoo vasaraa	96
KAHDESKYMMENESVIIDES TARINA: Taikapata myytävänä	99
KAHDESKYMMENESKUUNDEKS TARINA: Rosvot haastavat otteluun	103
KAHDESKYMMENESSEITSEMÄS TARINA: Ilmajärven ihmeitä	107
KAHDESKYMMENESKAHDEKSAS TARINA: Kääpiön poika	113
KAHDESKYMMENESYHDEKSÄS TARINA: Rosvopäällikön poika	116
KOLMASKYMMENES TARINA: Paluujuhlat	121
<i>Kiitokset</i>	125

*Omistettu voimanasille ja voimamiehille
Meolle, Mirolle ja Mikaelille
Vilkolle ja Vennille,
Helmille sekä Aarolle, jonka isoisän isoisä nosti
ojasta hevosen ja karryt miehineen.*

ENSIMMÄINEN TARINA:

TURNIN SUKU

Kerronpa sinulle Turn Hurjapäätä, joka oli voimamies, vahva kuin jättiläinen ja vieläpä viikinki. Kaikki tapahtui niinä vanhoina aikoina, jolloin kapeat lohikäärme-laivat halkoivat maailman meriä. Mutta ennen kuin pääsen puhumaan Turnista ja hänen tempauksistaan, on pakko kertoa hieman Turnin suvusta ja vanhemmista ja siitä kuinka Turn Hurjapää syntyi.

Sigmund Sisupussi, Turnin isä, oli komea mies. Hän oli pitkä ja vaalea, tukka kuin kypsä ohrapelto. Hänen silmänsä olivat siniset ja hehkuivat päässä kuin siniset lieskat. Se johtui siitä, että Sigmund oli paitsi viikinkikuningas myös kiihkomiellinen valloittaja ja rosvo. Hän rakasti tavaraa ja keräsi sitä tappelemalla ja hän olikin erinomainen soturi ja kauppias. Sigmund oli vaurastunut melkoisesti ja rakennuttanut itselleen linnoituksen ja kerännyt sen suojiin kultaa ja lasihelmiä, turkiksia ja muita kalleuksia, sillä hän oli aikonut ryöstää itselleen vaimon.

Sen hän sitten tekikin.

Hän lähti miehineen merille, purjehti suoraan kohti etelää ja saapui tarkasti juuri siihen rantalintaan, jossa ihana Ingrid Perhonen

asui isänsä kuningas Fjärilin kanssa. Ingrid osasi laulaa ja tanssia outoja, hiljaisia tansseja niin ettei hänen päälakensa lainkaan kohonnut hänen hypätessään. Hänen äitinsä oli syntyisin kaukaa idästä ja oli ehtinyt jo kuolla. Kansa sanoi, että kuningatar oli kuollut kylmyyteen ja ikävään. Se saattoi olla tottakin, sillä viikingit ovat totisia ja synkkiä ihmisiä, eikä pimeässä Pohjolassa keveä ja iloinen neito kestä elää ja olla. Mutta Sigmund siis astui miehineen maihin ja suurten jalkajousten turvin joukot lähestyivät Fjärilin linnaa. Sigmundin silmät paloivat tummansinisinä, kun hän keihäs ojossa astui sisään murretusta portista.

Eikä aikaakaan, kun Ingrid Perhonen oli sidottu ja ryöstetty ja häntä kiidätettiin lohikäärmeveneeseen. Hän huusi hiljaa apua

ikään kuin sen merkiksi, ettei hän aivan mielellään kotoa lähtenyt, vaikka Sigmund olikin uskomattoman komea mies. Sen jälkeen Sigmund lopetti ryöstelyn, sillä hän ei ollut enää mitään vailla.

Ingrid Perhonen oli kaikin puolin ihana, hoikka ja notkea kuin pajupiiska. Hänellä oli pitkä tumma tukka ja hän piti hiuksiaan rullalle käärittynä kultaisen hiusverkon sisällä. Ainoastaan Sigmund Sisupussi oli nähnyt hänen tukkansa vapaana ja hän kertoi, että silkinhienot hiukset virtasivat kaikkialla huoneessa ja täyttivät sängyn, jossa Ingrid Perhonen lepäsi vaaleana tumman silkkitukkansa aalloilla. Hento ja ylväs Ingrid Perhonen oli runollinen nainen, hän käyttäytyi hillitysti niin kuin kuningattarelle sopikin ja alkoi elää ja hallita Sigmundin aarteita ja omaisuutta uudessa kodissaan. Voi sanoa, että edustavampaa ja sivistyneempää kuningatarta ei siihen aikaan voinut maailmasta löytää.

Näistä vanhemmista siis syntyi Turn Hurjapää. Mutta se onkin jo toinen tarina.

TOINEN TARINA:

TURN SYNTYY

iiitä sitten Ingrid Perhosen vatsa alkoi kasvaa. Se kasvoi kasvamistaan ja olisihan vatsan koosta jo pitänyt arvata, että vallan erikoinen poika siellä odotteli syntymistään. Kuningatar Ingridin vatsa ei tosiaan näyttänyt mitenkään tavalliselta. Se nousi kaareksi Ingridin eteen, niin ettei hän nähnyt varpaitaan, ja vatsa leveni myös sivuille, niin ettei hän enää taipunut kumartumaan. Hän käveli ylväästi, kapea niska kohosi ryhdikkäänä ja kannatteli kuningattaren siroa päätä ja valtavaa hiuslaitetta. Ingrid osoitteli sormuksin koristetuilla sormillaan esineitä, joita piti nostaa tai kantaa hänen mukanaan ja ympärillä häärivä palvelusneitojen joukko seurasi hälisten kuningattarensa sormien liikkeitä.

Sigmund oli nikkaroinut heille uudenaikaisen puusängyn, joka seisoi paksuilla tukkijaloilla. Sängyn kulmista kohosi neljä veistettyä lohikäärmepylvästä, joissa isohampaiset hirviöt tuijottivat nukkuja. Ingrid Perhonen tottui pian pylväisiin veistettyjen petojen irvistyksiin. Häntä itse asiassa kiinnostivat hahmojen alkuperäiset voimahenget, joita veistokset kuvasivat. Sigmund makasi iltaisin pylvässängyssä lampaankarvavällyjen alla ja kertoili nuorikolleen

kauhutarinoita sänkypylväiden irvistelevistä hirviöistä. Hento ja kalpea Ingrid piristyi aina kovasti näistä kertomuksista, nousi istumaan sängyssä, siveli kapeilla sormillaan puuhahmojen kasvoja ja ponkaisi sitten Sigmund-kuninkaan syliin.

Ingridin vatsan koko alkoi olla jo aivan ennen näkemättömän suuri. Kuningatar hyräili tyytyväisenä ja kirjoitteli pieniä runoja joka ikiselle nahanpalaselle, minkä käsiinsä sai. Sillä Ingrid Perhonen oli runoilija.

Hän oli juuri saanut valmiiksi pikku runon, jossa kerrottiin lemmikin sinisistä kukista, suvipilvistä ja ilmassa risteilevästä lintujen laulusta, kun vauva potkaisi oven auki hänen kohdustaan. Apuneidot tarttuivat pyörtymäisillään hoippuvaan Ingrid-kuningattareen ja taluttivat hänet pylväsvuoteeseen. Sitten yksi heistä riensi lämmittämään lapsenpesuvettä, sillä kaikki arvasivat synnytyksen alkaneen.

Sigmund tuli tervehtimään vaimoan, kumartui hänen puoleensa, antoi hänelle viikinkien voimasuudelman ja viskasi sängyn alle onnea tuottavan puukon.

”Minä en jouda nyt juttelemaan”, sanoi Ingrid Perhonen ja alkoi viittoilla Sigmundille, että kuningas menisi tiehensä. Kaksi palvelusneitoa tarttui kuningasta hartioista ja alkoi työntää häntä pois huoneesta, mutta mies vikuroi ja harasi vastaan kuin nuori aasi.

Mutta sitten makuukammion verhot heilahtivat, villi tuuli puhalsi huoneen läpi, ikkunaluukut paukkuivat ja välkähtelevien salamoiden nippu sinkosi taivaasta ja osui linnan makuuhuoneen ikkunan alle.

”Lapsi tulee rytinällä!” sanoivat palvelusneidot ja auttelivat kuningatarta sen minkä osasivat synnytyksen työssä eikä siinä kauan mennyt, kun vanttera ja vankka poika oli puskenut tiensä maailmaan. Poika huusi niin kovaa ja vaativasti, että voitti huudollaan ukkosenkin. Sellaista poikaa ei ennen ollut kuultukaan niillä mail-

la! Mitkä keuhkot! Mitkä huimat äänivarat! Mitkä potkut! Mikä nyrkkien huike! Poika oli todellinen viikinki!

Eikä pojan huuto tauonnut eikä potkiminen rauhoittunut, ennen kuin palvelusneidot nostivat hänet Ingrid Perhosen rinnoille. Hänen suunsa nappasi nisän ja alkoi imeä sellaisella voimalla, etteivät kätilöeukot semmoista olleet ennen nähneet. He seisoivat kädet lanteilla ja ihmettelivät, millainen suursyömäri ja voimamies oli syntynyt maailmaan.

Ja kerrotaan vielä, että puukko, jonka Sigmund oli heittänyt sängyn alle, oli elävä! Sen terä oli karkaistua rautaa ja terävä kuin tulenliekki. Kädensija oli villipeuran luuta ja siinä oli kirjailuja ja koristeita, jotka kertoivat siitä miten kaunista ja ihmeellistä elämä voi olla. Puukko oli siitä erikoinen, että se kasvoi pojan mukana, enkä tiedä onko sellaisia puukkoja enää olemassakaan.

KOLMAS TARINA:

TURN OPPII KONTTAAMAAN

urn oli aikamoinen vauva niin hennon kuningattaren hoidettavaksi. Tämän tästä Turn karjui pää punaisena ja ilmoitti sillä tavalla, että Ingridin oli syytä avata pukunsa ja antaa pontevalle vauvalleen rintaa. Ja vaikka Ingridin rinnat olivat kasvaneet pulleiksi kuin kurpitsat ja maitoa tihkui vaatteidenkin läpi, Turnille maito ei tuntunut riittävän. Hän imi Ingridin rinnat tyhjöksi. Kuningattaren oli kutsuttava kamariinsa kokonainen imettäjien kuoro ruokkimaan ahnasta vauvaa ennen kuin vauvan silmäluomet alkoivat lumpsahdella ja maidon raukeus virrata jäseniin. Hänet nostettiin kuningatar Ingridin olkapäälle, hänen päänsä riippui rentona ja hetken päästä hän päästi niin valtaisan röyhtäyksen, että kaikki imettäjät tirskahtivat hillittömään nauruun. Turn-vauvan röyhtäys oli jotain, jota kaikkien kannatti odottaa. Ennenkuulumattoman kumea ja täyteläinen ääni!

”Hänestä tulee varmasti laulaja”, sanoi kuningatar Ingrid ja hymyili tietävästi.

”Hänestä tulee kunnan viikinki”, sanoi Sigmund Sisupussi, joka juuri oli astunut makuuhuoneeseen.

Turn laskettiin pikku kehtoon, joka keinui katossa narujen varassa. Vauva nukkui sikeästi ja vihdoinkin oli aivan hiljaista. Vauvan hiljainen tuhina vain korosti huoneen hiljaisuutta. Ikkunaluukkujen raosta tunki huoneeseen valonsäde, joka leikkasi lattian kahtia ja näytti ilmassa tanssivat kimaltavat pölyhiukkaset.

Kuningatar Ingrid hymyili, sillä hänen mieleensä oli juuri tullut hauska runo ja hän aikoi kirjoittaa sen muistiin ensi tilassa. Sigmund kuningas luuli, että kuningatar Ingrid hymyili hänelle ja heittäytyi vuoteeseen hänen viereensä. Hän ajatteli ottaa päiväunet.

Silloin Turn heräsi ja alkoi potkia kehdoissaan. Hän paukutti pikku nyrkeillään kopan laitaa ja potki korissaan niin vahvasti, että se keikkui ja vavahteli ilmassa kuin vene vahvassa aallokossa. Kuningatar Ingridin runo sai jäädä eikä hänen auttanut muu kuin nousta ja hyssyttellä vauvaa, joka huiski ilmaa virkeänä ja innoissaan.

Kuningatar laski vauvan jääkarhun taljalle, joka oli levitetty lattialle tulisijan eteen. Eikä aikaakaan, kun vauva kiepsahti vatsalleen ja alkoi tavoitella kulkusta, jonka kuningatar oli asettanut lattialle hänen eteensä.

”Sinäpä olet nopea oppimaan”, Ingrid Perhonen kuiskasi, ettei Sigmund Sisupussi olisi suotta herännyt uniltaan.

Ingrid Perhonen näki, että vauva oli erityisen valpas ja innokas sinä päivänä. Hän tiesi, että semmoiset hetket kannatti aina käyttää. Turn kiepsahti hetkessä vatsalleen, kun Ingrid käänsi hänet selälleen makaamaan.

”Tuon sinä jo osaat”, sanoi Ingrid ja Turn oli samaa mieltä. Hän pärisytti huuliaan ja valutti sylkeä, niin että suun ympärille tuli kuplia.

Sitten Turn nousi konttausasentoon.

”Tuon ikäiset vauvat eivät konttaa”, sanoi Ingrid, mutta Turn

alkoi huojuttaa itseään polvien ja käsien varassa, keikkui paikallaan ja tuijotti keskittyneesti eteensä kuin kilpajuoksija lähtöviivalla. Hän huojui huojumistaan, edestakaisin niin kuin olisi puskenut ilmaa otsallaan. Vihdoin hän nosti toisen kämmenensä karhuntajalta, keikkui kolmen tukipisteen varassa ja siirsi kätensä eteenpäin.

”Hyvä!” riemastui Ingrid Perhonen, vauva kiljahti ja liikutti polveaan eteenpäin.

Sitten vauva siirsi toista kättään ja toista polveaan.

”Hyvä, hyvä”, innostui kuningatar Ingrid ja alkoi tuuppia viikinki Sigmundia hereille, että hänkin saisi nähdä, kun Turn harjoittelee konttaamista.

Sigmund Sisupussi avasi silmänsä juuri parahiksi, kun Turn keksi konttaamisen ajatuksen.

”Katsopas poikaa”, karjui kuningas Sigmund riemuissaan, sillä Turn konttasi vauhdikkaasti kohti sänkyä ja sujahti sängyn alle. Kohta sängyn alta alkoi kuulua kopsetta ja Turn konttasi sängyn alta kädessään puukko. Hänen syntymäpuukkonsa.

”Katsopas poikaa!” riemuitsi Sigmund.

”Onneksi siinä on tuppi”, huokasi Ingrid ja katseli kauhuntekuisin tuntein poikaansa, joka puristi oikeassa kädessään puukkoa ja konttasi vauhdilla eteenpäin.

”Tuo isille, tuo”, maanitteli Sigmund ja poika käänsi päätään ja lähti konttaamaan kohti kuningasta ja pudotti puukon Sigmundin avatulle kämmenelle. ”Kiitos, kiltti poika!”

Ingrid-kuningatar piti kättä suun edessä, etteivät hänen ilmeensä näkyisi. Mielessään hän ajatteli, että lapsista oli paljon iloa elä-

mässä. Hänen elämänsä oli nykyään täynnä yllätyksiä. Elämä oli kokonaan muuttunut, kun Turn oli tullut maailmaan.

Sigmund sen sijaan ampaisi ylös sängystä, juoksi ulos, levitteli käsiään, seisoi keskellä linnanpihaa ja huusi:

”Turn on oppinut konttaamaan!”

Viikingit alkoivat kokoontua pihalle, jotkut puristivat miekkansa kahvaa, sillä he luulivat vihollisen hyökkäävän linnakkeeseen. Kun he kuulivat kuninkaansa asian, heidän naamansa venähti ja he ihmettelivät silmät pyöreinä poikaa, joka niin nuorena oli ruvennut konttaamaan.

”Ei se ole ihan tavallinen poika”, sanoi satulamaakari Einar ja nyökkäili tietävästi.

”Ei ole”, myönsi hänen vaimonsa Gudmundur ja hymyili.

Ja hetken päästä kaikki viikingit hyppivät ja tanssivat linnanpihan aukiolla, kopistelivat keihäitään ja kalistelivat miekkojaan. He huusivat ”Jau, jau” ja ”jou, jou”. Sillä tavalla viikingit huutavat, kun ovat oikein mielissään. Hyppy-Henrik oli noussut tynnyrin päälle ja alkoi laulaa viikinkien tanssilauluja. Ja Sigmund Sisupussi hypähti pari askelta, käänsi kasvot kohti taivasta ja huusi vielä kerran:

”Turn Hurjapää konttaa!”

Kuningatar Ingrid tuli makuutilan ovensuuhun Turn sylissään ja näytti pojalle, miten häntä juhlittiin. Itse hän ajatteli juhlia toisella tavalla hieman myöhemmin, sillä hän ei välittänyt rymyjuhlista ja huomasi, että myös Turn oli väsynyt konttaamisesta ja halusi jo nukkumaan.

Mutta siitä lähtien vauvaa kutsuttiin Turn Hurjapääksi.

NELJÄS TARINA:

SNORRI KIVENKILKUTTAJA

len jo maininnutkin linnoituksen juurella asuvan Einar Satulamaakaran ja hänen vaimonsa Gudmundurin, joka oli pieni ja ryppyinen kuin rusina. Itse asiassa kylässä touhusi iso joukko viikinkejä ja heidän lapsiaan.

Oli Hyppy-Henrik, joka soitti hevosenhätäjouhilla karheaäänisiä soittimiaan. Hyppy-Henrik puhalsi taitavasti myös huilujaan ja tahtoi laulaa joka juhlassa. Oli Sveinn Sikaniska, jolla oli paksu kaula, suuri pää ja kaikkein kuhmuisin kypärä. Oli yrttien kerääjä ja parantaja Gudfinna ja lihahyytelön keittäjä, tuhti Halldora. Nämä naiset olivat eri mieltä kaikesta, toinen paastosi ja toinen käski syömään kunnolla. Toinen kampasi lasten hiukset, letitti ja sitoi tiukat letit nahkanauhalla. Toinen taas oli sitä mieltä, ettei lapsia saanut kammalla ahdistella. Hän antoi lastensa juosta tukka auki ja kerätä hiuksiinsa kukkia, männynkäpyjä ja neulasia. Ainoastaan hiuksissa keikkuvat sammaleet saivat hänet ärtymään.

Kylän taitava seppä oli Sigmar Takoja ja hänen vaimonsa oli pitkä ja vaalea Sigridur. He olivat arvonsa tunteva komea pari: liik-

kuivat ja käyttäytyivät arvokkaasti niin kuin taitaville ammatti-ihmisille sopi. Kun heidän poikansa syntyi, he odottelivat rauhassa niin kauan, että poika jäisi varmasti henkiin. Sitten he kutsuivat vieraita ja tarjosivat simaa vauvan kunniaksi. Vanha Egil teki pojan yläpuolella juhlallisen Thorin vasara -eleen ja kuulutti nimen. Sindri. Lapsen päälle pirskotettiin vettä ja vesi virtasi myös Sigridurin silmistä kirkkaina pisaroina, sillä hän liikuttui katsellessaan kauniita juhlamenoja.

Sigmar Takojan, Sigridurin ja Sindrin lisäksi kylässä eleli muitakin villejä viikinkejä ja pari taiteilijaa. Toinen heistä oli Snorri Kivenkilkuttaja.

Täytyy sanoa, että Snorri Kivenkilkuttaja ei edes näyttänyt viikingiltä. Hän oli pitkä ja laiha ja hiukan kumara. Hän ei halunnut käyttää kypärää, vaan riipusteli riimuja kivien kylkiin villamyssy päässä, rypisteli otsaansa ja katseli töitään taltta suupielessä. Hän painoi sormet huulilleen, kun meteli yltyi. Kukaan tuskin edes kuuli hänen matalaa ja rauhallista ääntään, kun hän sanoi: ”Älkää veikkoset riehuko.” Snorri Kivenkilkuttaja oli kirjoittaja ja rauhanmies, erilainen kuin useimmat viikingit. Erilainen kuin Turn Hurjapään isä, kuningas Sigmund Sisupussi.

Kun Snorri nyt kuuli kivien takaa kuninkaan karjuvan, että poika oli oppinut konttaamaan, hän ilahtui. Noin potralle pojalle oli tehtävä oma kivi. Kiveen oli naputeltava jonkinlainen ylistysruno. Noin nuori konttaaja oli harvinainen ja ihme. Oma riimukivi oli tehtävä. Ja hieno sen pitää olla, mietti Snorri Kivenkilkuttaja. Sitten hän voisi viedä kiven Sigmund Sisupussin linnaan.

”Höpö höpö”, sanoi Helga napakasti. ”Ruoka on lopussa ja sinä vain kilkuttelet kiviä. Käypä kokemassa katiskat!”

Helga oli Snorrin vaimo, tanakka ja tarmokas. Hän käytti mielellään Snorrin kypärää. Se kauhistutti muita viikinkejä, mutta Snorri ei siitä piitannut. Helga sai käyttää kypärää, jos kerran tykkäsi siitä. Snorri piti mieluummin myssyä.

Käveleminen ei haittaa runon tekemistä, ajatteli Snorri ja lähti astelemaan rantaa kohti. Askelten rauhallinen rytmi soi korvissa kuin pehmeä rumpu. Polku oli tasainen, mutta joskus oli pakko harpata kiven tai polulle pudonneen oksan yli. Hyp-py! Hyp-py! Mieleen nousi monta runonsäettä ja hän yritti pitää ne päänsä sokkeloissa, kunnes pääsisi riipustamaan riimujaan.

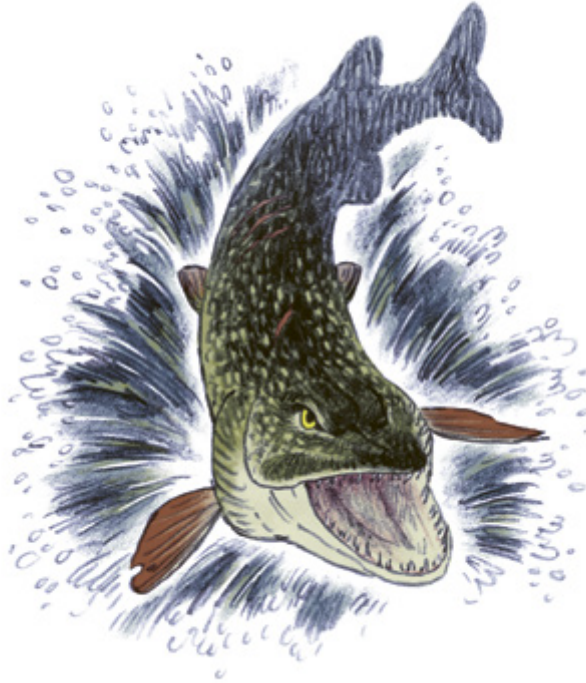
Polku oli mukavampi kuin hän muistikaan. Se oli kapea ja kaa-reutui kauniisti kiviä väistellen. Ruohomättäät reunustivat sitä pehmeästi ja Snorri pysähtyi silloin tällöin, poimi heinän käsiensä väliin ja puhalsi. Joskus hän sai viheltävän äänen, toisinaan taas heinä läpähti ja surisi hänen kämmentensä välissä ja Snorri heitti sen pois.

Nuorena konttaa
ponteva vauva,
säkissä hevosen voimat.

Mielessään Snorri suunnitteli kuvioita, jotka hän hakkaisi riimukirjoituksen loppuun, niiden piti olla koristeellisia, koska kyse oli sentään vauvasta, mutta samalla vahvoja ja juhlavia niin kuin viikinkikuninkaalle sopi.

Rantakaislikkoon päästyään Snorri taivutti meriheinästä pari laivaa ja kumartui lähettämään ne matkaan. Sitten hän muisti katiskat, jotka oli heitetty kiven viereen kaloja pyytämään. Ne oli solmittu taivutettujen pajunoksien ympärille ja kun Snorri kiskoi ensimmäistä ylös, verkon silmiin oli tarttunut levää ja limainen tuoksu tuntui vahvana. Mutta katiskassa oli paljon pieniä kaloja, ahvenia ja särkiä, pari piikkistä kiiskeä. Snorri avasi kalapussinsa suun ja tyhjensi pyydyksen.

Toinen katiska olikin sitten hankalampi. Snorri sai vaivoin kiskotuksi sen ylös, mutta siellä oli vain yksi kala, suuren suuri, painava jötkäle, joka potki ja longotteli valtavia leukojaan. Kita oli

melkoinen, hampaat terävät ja hirmuiset. Snorri tuijotti jätthaukea silmiin ja hauki tuijotti takaisin. Eikä Snorri rojhennut tarttua kalaan, vaan päästi sen takaisin mereen. Se hyppäsi sinne voimalla, kuului vain valtava pärskähdys niin että Snorrin paitakin kastui ja veden pinnassa näkyi tumma pyörre. ”Sinut minä joskus palkitsen”, sanoi hauki. Sitten se oli mennyt. Enkä tiedä, miten hän Snorrin palkitsi. Kerro sinä, jos satut tietämään!

”Siitä olisi tullut monta aterialla”, Snorri tuumi, ”mutta enpä olisi jaksanut sitä kotiin asti kantaa. Eikä noin vihaisesta kalasta saa hyvänmakuista ruokaa.” Sitten hän veti kalapussin suun kiinni, punnitsi ahvenpussia kädessään ja lähti tyytyväisenä kipuamaan polkua kotiinpäin. Pian hän pääsisi kalkuttamaan riimuja kiveen ja siitä tulisi hieno, sen hän tiesi.

VIIDES TARINA:

TURN HURJAPÄÄ SAA KIVEN

”**N**äin suuri sillä oli silmien väli”, Snorri sanoi ja levitti kätensä. ”Päästin sen menemään.”

”Vai päästit”, Helga sanoi.

”Se lupasi minulle palkinnon”, Snorri selitti.

”Vai ihan palkinnon!” Helga matki hiukan ivaa äänessä.

”Mutta nämä toin”, Snorri sanoi ja ojensi Helgalle kalapussin. Sitten hän kumarsi kylän kalatoteemiin päin kiitokseksi saaliista. Se oli kohteliasta ja takasi sen, että Snorrin kalaonni pysyisi vastakin hyvänä.

Helga kaatoi kalat vatiin ja alkoi perata niitä. He olivat liittoa solmiessaan sopineet, ettei Snorrin tarvitsisi koskaan suomustaa tai perata kaloja, koska hän oli taiteilija. Snorri nautti enemmän elävien kalojen katselemisesta. Mutta toisaalta hän kyllä mielellään söi kaloja, varsinkin kun Helga ne taitavasti valmisti.

”Niin valtavan hauen hampaisiin voisi solmia soittokielet”, Snorri mietti.

”Soitella veden alla?” Helgan maha hytkyi naurusta.

Snorri kaivoi nenäänsä ja mietti kuuluisiko soitto veden alla.

”Jotenkin se pitäisi ensin kesyttää, sillä jos kieliä näppäilee hampaiden välissä, se saattaa puraista koko käden.”

”Jaahas”, sanoi Helga. ”Taitaa jäädä soittopeli tekemättä.”

Mutta Snorri Kivenkilkuttaja oli varma, että joku sen vielä tekee. Väinämöinen sen sitten laittoikin, vähän myöhemmin. Kauniisti soi kannel hauen leukaluusta.

”Mutta iso oli kala.”

”Varmaan”, sanoi Helga sillä äänellä kuin ei uskoisi Snorrin juttuja ja heitti taas vatiin kiiltävän särjen. Sitten Helga kääntyi kohtamaan tulta ja mutisi: ”Vai hauenhampainen soittopeli, kaikkea sitä kuulee.” Mutta sen hän sanoi niin hiljaa, ettei Snorri kuulisi ja pahoittaisi mieltään.

Hän ajatteli, että Snorri on samaa maata kuin Ingrid Perhonen, herkkä ja haaveellinen, mutta jonkun tässä täytyi tehdä oikeat työtkin. Hän teki nyt kalakeittoa.

Ingrid Perhonen puolestaan leipoi vierailleen vehnäkakkuja. Niihin hän piilotti paljon pellavansiemeniä ja runoja. Runot hän kääri rullalle ja sujautti kakkusen sisään yllätykseksi niin että se, joka kakkua haukkasi, sai runon. Kuningatar Ingrid Perhosen mielestä se oli hauskaa, mutta Sigmund Sisupussi sai usein runonkappaleita hampaiden väliin ja manaili ankarasti. Sigmund Sisupussi oli komea kuningas ja entinen rosvo eikä hän ollut tottunut runouteen niin että hän olisi oppinut sitä arvostamaan. Hän sylkäisi runoklöntin lattialle ja näytti happamelta.

Pieni Turn ei myöskään tykännyt siitä, että vehnäkakussa oli runoja. Hän pursotti sylkikuplia ja paksu runovana valui leukaa pitkin, kunnes lapsenhoitajat pyyhkivät sen pois. Kuningatar Ingrid Perhonen kalpeni ja näytti vähitellen siniseltä. Eikä yhtään auttanut, vaikka muut ruokavieraat kiljahtelivat ilosta, kun nykivät runoja suustaan. Joku osasi lukeakin ja jos runo oli hauska, he purskahtivat nauruun. Mutta Ingrid Perhonen ei nauranut mukana.

SEIKKAILUSATU VIIKINKIEN MAILLA JA MERILLÄ

Turn Hurjapää on vahva ja utelias viikinkipoika, jonka isä on viikinkikuningas Sigmund Sisupussi. Äiti puolestaan on runoilija ja kuningatar Ingrid Perhonen. Kun Turn syntyy, huomaa äitikuningatar heti, että poika ei ole ihan tavallinen vauva. Lisänimen Hurjapää hän saa, kun konttaaminen alkaa sujua hurjaa vauhtia ja pojan voimat paljastuvat sekä leikeissä että tosielämässä.

Turn ottaa mittaa maailmasta ja omista voimistaan. Hän saa viikinkiystäviä sekä lemmikeikseen mahtavan kissan ja uskollisen peuran ja karkottaa eläinten avulla ilkeän berserkin linnastaan. Hän kasvaa viisaaksi ja teräväksi kuin hänen ihmeellinen puukkonsa.

Hannele Huovi ammentaa aineksia saduista, kertomaperinteestä ja viikinkisaagoista ja kutoo niistä tarinan, jossa kukkii suvaitsevaisuus, huumori, seikkailu ja ilo. Tarinaa siivittää Paula Melan lumoava kuvitus.

184.2
ISBN 978-952-04-2015-4
Kannen kuvat: Paula Mela
www.tammi.fi